

TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJA

SPRENDIMAS ATSISAKYTI IŠKELTI DRAUSMĖS BYLAS TEISĖJAMS R. B. IR R. P.

2016 m. spalio 24 d. Nr. 18 P-11
Vilnius

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija), dalyvaujant Algiui Norkūnui (pirmininkas), Dianai Butrimienei, Jurgitai Paužaitėi-Kulvinskienei (pranešėja), Veslavai Ruskan, Teodorai Staugaitienei ir Linui Žukauskui, sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Aurelijai Pauliukaitei, Nacionalinės teismų administracijos patalpose, dalyvaujant teisėjai R. P., išnagrinėjusi G. D. teikimą dėl drausmės bylų iškėlimo Kauno apygardos teismo teisėjams R. B. ir R. P., susipažinusi su medžiaga,

n u s t a t ė :

G. D. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi su pranešimu į Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliariją ir informavo, kad Kauno apygardos teismo teisėjai R. B. ir R. P. šių metų rugsėjo 1, 5 ir 6 dienomis darbo metu buvo nufotografuoti vienoje iš Kauno kavinių, pareiškėjo teigimu, girtaujantys. G. D. kelia klausimą, ar galima pasitikėti šiais teisėjais, ir teigia, kad apie tai, jog teisėjai kiekvieną dieną girtauja, o po to priima sprendimus, jis informavo ir teismo pirmininką, tačiau jis nereagavo.

Kauno apygardos teismo pirmininko pavedimu atlikęs patikrinimą Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas 2016 m. spalio 18 d. patikrinimo akte Nr. V15-74 (toliau – patikrinimo aktas) konstatavo, kad teisėja R. P. rugsėjo 1, 5 ir 6 dienomis Kaune, Laisvės al. esančiame bare „Republic“, per pertrauką pailsėti ir pavalgyti viešoje vietoje gėrė alų. Ši išvada grindžiama tyrimui pateiktomis nuotraukomis bei teisėjų paaiškinimais: teisėjas R. B. nurodė, kad, jo manymu, teisėja R. P. gėrė alkoholinį alų; teisėja R. P. teigė vartojusi nealkoholinį imbierinį alų, alkoholiu nepiktnaudžiauja. Prie patikrinimo akto pridėtame baro „Republic“ savininkės UAB „Pub projektai“ vadovo rašte nurodoma, kad iš nuotraukų nėra galimybės pasakyti, kokius gėrimus vartoja asmenys; padavėjai nuotraukose užfiksuotus asmenis prisimena kaip dažnai ateinančius pietauti ir užsisakančius gaiviųjų grimų, nealkoholinio ar imbierinio alaus, o atvejų, kai jie būtų vartoję alkoholinius gėrimus, neprisimena. Patikrinimo akte teigiama, kad nėra galimybės nustatyti, kokį alų iš tikrųjų gėrė teisėja R. P. Teigiama, kad teisėja R. P. rugsėjo 1, 5 ir 6 dienomis po pertraukos pailsėti ir pavalgyti vykdė teisėjos funkcijas, priėmė procesinius sprendimus, nagrinėjo bylą apeliacine tvarka.

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkui atlikus patikrinimą taip pat nustatyta, kad teisėjas R. B. rugsėjo 1 ir 6 dienomis Kaune, Laisvės al. esančiame bare „Republic“, per pertrauką pailsėti ir pavalgyti kartu su teisėja R. P. ir advokatu A. Č. sėdėjo prie vieno stalo; teisėjas R. B. nurodė, jog jis gėrė girą, o teisėja R. P. alų. Patikrinimo akte teigiama, kad negavus kitų duomenų, išskyrus pateiktas nuotraukas ir teisėjų paaiškinimus, buvo padaryta išvada, kad teisėjas R. B. alaus ar kitokio alkoholinio gėrimo nevartojo, todėl Teisėjų etikos kodekso nepažeidė, tačiau jis matė, kad kartu su juo buvusi teisėja R. P. darbo dienos laiku viešoje vietoje galimai gėrė alų ir turėjo / galėjo suvokti, kad tokiais teisėjos veiksmais nėra saugoma nepriekaištinga teisėjo reputacija, nerodomas pavyzdys, nesaugoma teisėjo profesijos garbė ir prestižas ir taip pažeidžiami Teisėjų etikos kodekse įtvirtinti padorumo ir pavyzdingumo principai. Atsižvelgiant į tai, kad

teisėjas R. B. nereagavo į teisėjos R. P. galimai daromą pažeidimą, jo veiksmai patikrinimo akte pripažinti neatitinkančiais Teisėjų etikos kodekso 15 straipsnyje įtvirtinto pareigingumo principo reikalavimo. Patikrinimo akte nesutinkama su teisėjo R. B. prieštaravimais, kad Teisėjų etikos kodekso 15 str. reikalavimų teisėjas privalo laikytis atlikdamas teisėjo pareigas, t. y. vykdydamas darbinės funkcijas, kadangi Teisėjų etikos kodekso 1 straipsnyje nustatyta, kad Teisėjų etikos kodeksas reglamentuoja teisėjų elgesį ne tik tiesioginių pareigų atlikimo metu, bet ir elgesį, nesusijusį su tiesioginių pareigų atlikimu.

Patikrinimo akte, be kita ko, nurodoma, kad teisėjai R. P. ir R. B. rugsėjo 1 ir 6 dienomis bare „Republic“ per pertrauką pailsėti ir pavalgyti sėdėjo kartu su advokatu A. Č. prie vieno staliuko ir kalbėjosi. Patikrinimo metu nebuvo nustatyta, kad teisėja R. P. turėtų savo žinioje bylų, kuriose dalyvautų advokatas A. Č.; teisėjas R. B. 2016 m. apeliacine tvarka nagrinėjo bylą dėl fizinio asmens bankroto, kurioje pareiškėjui pirmosios instancijos teisme atstovavo advokatas A. Č., ir priėmė sprendimą pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą – neiškelti fiziniam asmeniui bankroto. Patikrinimo akte teigiama, kad nebuvo nustatyta, jog teisėjai nesilaikytų skaidrumo ir viešumo principų; advokatams ir teisėjams nėra draudžiama bendrauti, jei šis bendravimas nepažeidžia įstatymų ir profesinės etikos reikalavimų. Nebuvo gauta duomenų, kad teisėjai patyrė neteisėtą pašalinę įtaką, kuri galėjo paveikti sprendimų priėmimą, ar toleravo neteisėtą kišimąsi į teisingumo vykdymą, ar atlikdami pareigas nesilaikė įsipareigojimo būti nepriklausomu ir neturėti asmeninio intereso, ar sudarė sąlygas viešųjų ir privačių interesų konfliktui kilti.

Apibendrinus tyrimo metu surinktą informaciją, tyrimo išvadoje nurodoma, kad teisėja R. P. savo elgesiu pažeidė Teisėjų etikos kodekso 13 ir 14 straipsniuose įtvirtintus padorumo ir pavyzdingumo principus, nes nesaugojo nepriekaištingos reputacijos, savo elgesiu ir drausme nerodė pavyzdžio, nesaugojo savo profesijos garbės; teisėjas R. B. veiksmai neatitiko Teisėjų etikos kodekso 15 straipsnyje įtvirtintų pareigingumo principo reikalavimų, pagal kuriuos teisėjas turi reaguoti į kitų teisėjų padarytus įstatymų bei profesinės etikos pažeidimus.

Kauno apygardos teismo teisėjas R. B. rašytiniame paaiškinime Civilinių bylų skyriaus pirmininkui nurodė, kad pietavo kartu su teisėja R. P. rugsėjo 1 ir 6 dienomis restorane „Republic“. Alkoholinių gėrimų nevartojo, alkoholiu nepiktnaudžiauja. Pietaujant prie jų buvo prisėdęs advokatas A. Č., kuris kartu su teisėja R. P. gėrė alų. Su advokatu pažįstami nuo 1989 metų, kai dirbo Alytaus rajono teisme, ir nuo to laiko jų santykiai yra geri, draugiški; nuo 1996 iki 2012 m. kartu dirbo Kauno apygardos teisme. Nuo 2012 m. su advokatu bendrauja retai. Advokatui prisėdus prie staliuko apie jo ar kitų teisėjų nagrinėjamas bylas nekalbėjo, advokatas jokios įtakos nedarė, jokių įsipareigojimų, kurie trukdytų atlikti teisėjo pareigas, nepriėmė. Teisėjas R. B. nurodo, kad pareiškėjo G. D. nepažįsta.

Prieštaravimuose dėl patikrinimo akto teisėjas R. B. nurodė, kad iš Teisėjų etikos kodekse įtvirtinto pareigingumo principo turinio taip pat Teisėjų etikos ir drausmės komisijos bei Teisėjų garbės teismo praktikos darytina išvada, kad Teisėjų etikos kodekso 15 straipsnyje nustatytų taisyklių teisėjas privalo laikytis atlikdamas teisėjo pareigas, t. y. vykdydamas savo, kaip teisėjo, darbinės funkcijas. Patikrinimo metu vertintas jo elgesys ne darbo metu, todėl negali būti laikoma, kad jis pažeidė pareigingumo principą.

Komisijos posėdyje teisėjas R. B. nedalyvavo. Pateikė rašytinį prašymą, kuriame nurodė negalintis atvykti į posėdį dėl dalyvavimo baudžiamosios bylos nagrinėjime, prašė teikimą nagrinėti jam nedalyvaujant, remtis jo pateiktais prieštaravimais dėl patikrinimo akto ir nekelti drausmės bylos.

Kauno apygardos teismo teisėja R. P. paaiškinime Civilinių bylų skyriaus pirmininkui nurodė, kad nuotraukose užfiksuotomis dienomis kavinėje „Republic“ ji vartojo imbierinį alų, alkoholiu nepiktnaudžiauja. Rugsėjo 1 ir 6 d. su advokatu A. Č. buvo susitikę atsitiktinai, apie jokias bylas nesikalbėjo, jokia įtaka jai nebuvo daroma, nebuvo kišamasi į teisingumo vykdymą, ji nepriėmė jokių įsipareigojimų. Teigia, kad su advokatu pažįstami nuo 1995 m., su juo siejo ne tik darbiniai, bet ir bičiuliški santykiai. Pareiškėjas G. D. nėra žinomas.

Komisijos posėdyje teisėja R. P. teigia nepagalvojusi, kad tuo atveju, jei į bokalą bus įpiltas imbierinis alus, aplinkiniams gali kilti abejonių, jog ji galimai vartoja alkoholį. Labai dėl to

apgailėstauja, dabar į tokias situacijas žiūri itin atidžiai. Teisėja paaiškina, kad buvo persekiojama – rugsėjo pabaigoje rado pašto dėžutėje laišką, kuriame jai siūloma nusipirkti nuotraukas, vėliau publikuotas internete. Akcentuoja, kad imbierinis alus yra nealkoholinis ir nežino, kodėl teisėjas R. B. sako, kad ji gerė alkoholinį alų – maistą ir gėrimus jie atskirai užsisako ir moka. Į informacinę sistemą ji pati įkėlė dvi nutartis, priimtas rašytinio proceso tvarka. Mano, kad yra blogai, jei teisėjas vartoja alkoholį darbe, to neturėtų būti. Ne darbo metu, per šventes ar kelionėse per degustacijas su saiku alkoholį vartoja, tačiau juo nepiktinaudžiauja.

Drausmės bylas teisėjams R. B. ir R. P. kelti atsisakytina.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija iškelia teisėjui drausmės bylą, kai teisėjo veiksmuose nustato nusižengimų, numatytų Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – ir Teismų įstatymas) 83 straipsnio 2 dalyje, požymių. Teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka trimis atvejais: už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą ir už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo vardą žeminantis poelgis – tai su teisėjo garbe nesuderinamas ir Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkantis poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui. Teisėjo vardą žeminančiu poelgiu taip pat pripažįstamas bet koks pareiginis nusižengimas – aiškiai aplaidus konkrečios teisėjo pareigos atlikimas arba jos neatlikimas be pateisinamos priežasties.

Prašymas iškelti drausmės bylas teisėjams R. B. ir R. P. yra siejamas su teisėjų elgesiu ne jiems vykdant konkrečias teisėjo pareigas, bet su elgesiu ne darbe, t. y. prašoma įvertinti, ar teisėjai, viešoje vietoje vartodami alkoholinius gėrimus, pažeidžia Teisėjų etikos kodekse įtvirtintus teisėjų elgesio principus.

Dėl alkoholio vartojimo

Vadovaudamasis padorumo principu teisėjas privalo būti nepriekaištingos reputacijos ir ją saugoti (Teisėjų etikos kodekso 13 straipsnio 1 punktas). Teisėjas taip pat privalo profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba, drausme, išvaizda rodyti pavyzdį, laikydamasis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą, nepiktinaudžiauti alkoholiu ir psichotropinėmis medžiagomis, nevartoti narkotinių ir toksinių medžiagų ne medicinos tikslais (Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1, 2 ir 9 punktai). Bangaloro teisėjų elgesio principų, priimtų 2002 m. Hagoje vykusiame teismų pirmininkų posėdyje, 3 punkte nustatyta, kad teisėjas turi užtikrinti, kad jo elgesys protingo stebėtojo požiūriu yra nepriekaištingas. Teisėjo veiksmai ir elgesys turi patvirtinti žmonių tikėjimą teismų sistemos garbingumu.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija pažymi, kad teisėjo elgesio modelis formuoja visuomenės nuomonę apie teisingumo vykdymą. Pastangos suformuoti palankią nuomonę apie teisingumo vykdymą yra suprantamos ne tik kaip teisėjo orus elgesys teismo salėje ar teismo patalpose, bet taip pat kaip teisėjo tinkamas elgesys bet kurioje gyvenimiškoje situacijoje. Teisėjo veikla ne teisme bei jo privatus gyvenimas turėtų būti tokie, kad rizika, jog iškils konfliktas su jo visuomeniniu statusu, būtų minimali (Komisijos 2015 m. vasario 5 d. sprendimas Nr. 18 P-2).

Taigi, nepriekaištinga teisėjo reputacija reikalauja, kad teisėjas elgtųsi itin padoriai, skaidriai, pavyzdingai ne tik darbe, bet kitose gyvenimiškose situacijose.

Kai skundo objektu yra teisėjų piktnaudžiavimas alkoholiu arba teisėjo netinkamas elgesys yra paveiktas alkoholio darbo metu arba ne darbo metu, teisėjų etiką ir elgesį prižiūrintys subjektai privalo į tokį elgesį skubiai ir tinkamai reaguoti.

Minėta, kad vadovaudamasis padorumo principu teisėjas privalo būti nepriekaištingos reputacijos ir ją saugoti (Teisėjų etikos kodekso 13 straipsnio 1 punktas). Teisėjas taip pat privalo profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba, drausme, išvaizda rodyti pavyzdį, laikydamasis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą, nepiktinaudžiauti alkoholiu ir psichotropinėmis medžiagomis, nevartoti narkotinių ir toksinių medžiagų ne medicinos tikslais (Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1, 2 ir 9 punktai). Taigi, teisėjas nelaikytinas nepriekaištingos reputacijos, jei

jis piktnaudžiauja alkoholiu. Remiantis Pasaulinės sveikatos organizacijos (toliau – ir PSO) apibrėžimu, piktnaudžiavimas alkoholiu yra plati sąvoka (žr. <http://m.wol.jw.org/lt/wol/d/r32/lp-1/102005722>). Piktnaudžiavimu alkoholiu laikytinas vienokią ar kitokią riziką keliantis stipriųjų gėrimų vartojimas, žalingas svaigalų gėrimas ir priklausomybė nuo alkoholio. Remiantis PSO rizikingu vadinamas nuolatinis alkoholio vartojimas, kuris kelia pavojų žmogaus fizinei, psichinei sveikatai arba visuomenei. Žalingas svaigalų vartojimas daro fizinę arba protinę žalą, nors ir nesukelia priklausomybės nuo alkoholio. Priklausomybė nuo alkoholio yra sunkiausia piktnaudžiavimo alkoholiu forma kuri apibrėžiama kaip „nesugebėjimas susilaikyti negėrus“, kai priklausomas asmuo nori alkoholio ir geria jį nepaisydamas jokių padarinių, o priešingu atveju kenčia nuo abstinencijos sindromo.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, remdamasi patikrinimo akto duomenimis, nustatė, kad teisėja R. P. šių metų rugsėjo 1, 5 ir 6 dienomis bare „Republic“, esančiame Laisvės al., Kaune, per pertrauką pailsėti ir pavalgyti gėrė į alų panašų gėrimą, o teisėjas R. B. girą. Teisėja R. P. tiek rašytiniame paaiškinime tyrimą atlikusiam Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkui, tiek Komisijos posėdyje teigia gėrusi nealkoholinį imbierinį alų. Teisėjas R. B. nurodo gėręs girą, rašytiniame paaiškinime Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkui teigia, kad teisėja R. P. gėrė alų, žodžiu patikslino, kad, jo manymu, alkoholinį. Patikrinimo medžiagoje pateiktas UAB „Pub projektai“ vadovo raštas, kuriame nurodoma, kad iš nuotraukų negali pasakyti, kokius gėrimus vartoja asmenys, tačiau padavėjai prisimena juos kaip dažnai ateinančius pietauti ir užsisakančius gaiviųjų grimų, nealkoholinio ar imbierinio alaus, o atvejų, kai jie būtų vartoję alkoholinius gėrimus, padavėjai neprisimena. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, vadovaujantis patikrinimo aktu bei prie jo pridėta medžiaga, teisėjų paaiškinimais, darytina išvada, kad nėra objektyvių duomenų, kuriais remiantis būtų galima konstatuoti, jog teisėja R. P. 2016 m. rugsėjo 1, 5 ir 6 d. per pertrauką pailsėti ir pavalgyti, viešoje vietoje – Kaune, Laisvės al. kavinėje „Republic“, gėrė alkoholinius gėrimus, taip pat nagrinėjamu atveju nėra objektyvių duomenų, leidžiančių teigti, kad teisėja R. P. piktnaudžiauja alkoholiu, kadangi šios aplinkybės nėra galima objektyviai nustatyti iš Komisijai pateiktos medžiagos.

Lietuvos Respublikos teisės aktai draudžia darbe vartoti alkoholį arba darbo metu būti neblaiviu, ir tai laiko šiurkščiu darbo ar tarnybos pareigų pažeidimu (Lietuvos Respublikos darbo kodekso 235 straipsnio 2 dalies 8 punktas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 29 straipsnio 6 dalies 7 punktas). Teisėjų etikos požiūriu nepateisinama tokia situacija, kai teisėjas darbo vietoje būtų apsvaigęs, negalėtų būti darbe dėl apsvaigimo, nenagrinėtų bylų, nepriimtų procesinių sprendimų. Komisijos vertinamas teisėjų R. P. ir R. B. elgesys buvo darbo dienos laiku, vidury dienos per pertrauką pailsėti ir pavalgyti. Šis laikas, nors ir neįskaitomas į darbo laiką (Darbo kodekso 158 straipsnio 2 dalis), tačiau nepaneigia Teisėjų etikos kodekso galiojimo, kadangi pagal Teisėjų etikos kodekso 1 straipsnį kodeksas reglamentuoja teisėjų elgesį ne tik tiesioginių pareigų atlikimo metu, bet ir elgesį, nesusijusį su tiesioginių pareigų atlikimu. Teisėjų etikos ir drausmės komisija pažymi, kad Teismų įstatymas, Teisėjų etikos kodeksas ar kitas teisės aktas nenustato imperatyvaus draudimo teisėjui apskritai vartoti simbolinį kiekį alkoholio. Tačiau vadovaujantis Bangaloro principų 4.1 punktu teisėjas turi vengti nepadorumo ar nepadorumo įvaizdžio visose teisėjo veiklose. Vien faktas, kad teisėjas viešoje vietoje vartoja simbolinį alkoholio kiekį, nuo kurio, akivaizdu, kad nebus apgirtęs, ir pašaliniam protingam asmeniui nesudarys apsvaigusio nuo alkoholio įvaizdžio, nepripažintina etikos pažeidimu. Nagrinėjamoje situacijoje, net ir tuo atveju, jei teisėja R. P. per pertrauką pailsėti ir pavalgyti būtų vartojusi alkoholinį alų (mažos alkoholio koncentracijos, nedidelį kiekį), savaime nereikštų etikos nuostatų pažeidimo. Komisija atkreipia dėmesį, kad Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnyje įtvirtintas padorumo principas reikalauja, jog teisėjai yra įpareigoti vengti net nepadoraus ar netinkamo elgesio įvaizdžio savo veikloje, įskaitant ir vartojant alkoholį, kurį jie savo elgesiu gali sukelti protingam pašaliniam stebėtojų. Vadovaujantis Bangaloro principų rekomendacijų 114 ir 115 straipsniais pripažintina, jog šiais laikais, daugumoje valstybių, nėra jokių draudimų teisėjams lankytis kavinėse, restoranuose, baruose ar kitokiose laisvalaikio praleidimo įstaigose, bet į tai turi būti žvelgiama atsakingai (žr. Bangaloro principų dėl teisėjų elgesio komentaras; prieiga per internetą: <https://www.unodc.org/documents/corruption/publications_unodc_commentary-e.pdf>).

Teisėjas turi iš anksto įvertinti, kaip toks jo elgesys bus suprastas visuomenėje protingo žmogaus akimis, taip pat kontekste, kokie asmenys lankosi tokiose vietose, taip pat tais atvejais, jei lankytina vieta savo veikloje nesilaiko teisės aktų reikalavimų.

Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju nenustačius teisėjos R. P. elgesyje Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimo dėl alkoholio vartojimo, nėra pagrindo konstatuoti, kad ir teisėjas R. B., nereaguodamas į teisėjos R. P. veiksmus, nesilaikė Teisėjų etikos kodekso 15 straipsnio reikalavimų.

Dėl santykių su advokatu

Teisėjas ir teismai, vykdydami teisingumą, turi būti nepriklausomi nuo dalyvaujančių byloje asmenų, valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių ir visuomeninių susivienijimų, fizinių ir juridinių asmenų. Teisėjo ir teismų nepriklausomumas yra suprantamas ir kaip jų nešališkumas. Teisėjas, nagrinėdamas bylas, turi būti nešališkas, remtis tik Konstitucija ir įstatymais. Teisėjo autoritetas, tvirta vidinė nešališkumo nuostata, jo procesiniai sprendimai ir veiksmai, atliekami laikantis įstatymuose nustatytų reikalavimų, teisėjų etikos taisyklių, konkrečių bei realių priekaištų dėl teisėjo šališkumo nebuvimas – visa tai garantuoja teisingą teisinio ginčo išsprendimą ir tokį suvokimą paprastai suteikia proceso šalims ir kitiems asmenims.

Teisėjo nešališkumo principo veikimo procesinė garantija – įstatymuose nustatyta dalyvaujančių byloje asmenų teisė nušalinti teisėją bei teisėjo pareiga nusišalinti, jeigu jis pats tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuotas bylos baigtimi arba yra kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija yra išaiškinusi, kad asmeninė pažintis su teismo procesuose dalyvaujančiais advokatais yra įprastas ir teisėjų etikos požiūriu nesmerkimas reiškiny; vien ši aplinkybė neturėtų varžyti teisėją vykdam teisingumą. Analogiškai vertintina ir tai, kad teisėją su advokatu ar kitu dalyvaujančiu byloje asmeniu sieja bendra esama ar buvusi darbovietė, bet tarp jų nėra bičiulystės ar kitokių artimų asmeninių santykių, arba, priešingai, – intereso konflikto ir pan. Teisėjas, gerbdamas ir vertindamas Konstitucijos teismams ir teisėjams suteiktą ir garantuojamą nepriklausomumą, turėdamas tvirtą vidinę nešališkumo nuostata, tokių faktų, tikėtina, nelaikytų pakankamu pagrindu nusišalinti nuo bylos nagrinėjimo; tikėtina ir tai, kad protingam stebėtojui taip pat neatrodytų, jog asmeninė pažintis ar bendra darbovietė su advokatu teisėjui kliudytų būti nešališkam (Komisijos 2016 m. balandžio 4 d. sprendimas Nr. 18P-1).

Patikrinimo akte nurodyta, kad nebuvo gauta duomenų, jog teisėjai R. B. ir R. P. kartu pietaudami su advokatu A. Č., su kuriuo anksčiau yra kartu dirbę, o teisėja R. P. iki šio palaiko bičiuliškus santykius, patyrė neteisėtą pašalinę įtaką, kuri galėjo paveikti sprendimų priėmimą, ar toleravo neteisėtą kišimąsi į teisingumo vykdymą, ar atlikdami pareigas nesilaikė įsipareigojimo būti nepriklausomais ir neturėti asmeninio intereso, ar sudarė sąlygas viešųjų ir privačių interesų konfliktui kilti. Teisėjus R. P. ir R. B. su advokatu A. Č. sieja ilgametė pažintis ir draugystė, todėl vien jų bendravimas viešoje vietoje negali būti laikomas kenkiančiu teismo autoritetui ar pažeidžiančiu nešališkumo principą.

Minėta, kad aplinkybė, jog teisėją su advokatu sieja bendra esama ar buvusi darbovietė, bet tarp jų nėra bičiulystės ar kitokių artimų asmeninių santykių, neturėtų varžyti teisėją vykdam teisingumą ir savaime nebūtų pagrindas nusišalinti nuo bylos nagrinėjimo. Teisėjas R. B. nurodo, kad su advokatu A. Č. jo santykiai draugiški, tačiau nuo 2012 m., kai A. Č. nebeina teisėjo pareigų, jie susitinka retai, bičiuliškų santykių nepalaiko. Dėl nurodytų priežasčių aplinkybė, jog teisėjas R. B. yra išnagrinėjęs vieną bylą, kurioje pareiškėjui atstovavo advokatas A. Č., savaime nereiškia teismo šališkumo. Pažymėtina, kad tuo atveju, jei bylos šalis ar kitas dalyvaujantis byloje asmuo yra teisėjui seniai asmeniškai pažįstamas ir pats teisėjas gali išgyventi tam tikrą vidinį konfliktą, jis šią situaciją turėtų spręsti procesine tvarka – nusišalinti nuo bylos nagrinėjimo proceso įstatymuose nustatyta tvarka priimdamas nutartį.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, nėra pagrindo įžvelgti teisėjų R. B. ir R. P. elgesyje Teisėjų etikos kodekse įtvirtintų nepriklausomumo bei skaidrumo ir viešumo principų pažeidimo.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, išnagrinėjusi turimą medžiagą ir apibendrinusi išdėstytus argumentus, daro išvadą, kad nenustatyta aplinkybių, kurios leistų teisėjui R. B. ir R. P.

veiksmuose konstatuoti Teismų įstatymo 83 straipsnyje numatytų nusižengimų požymius, todėl kelti teisėjams drausmės bylas nėra pagrindo.

Vadovaudamasi Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 35.2 punktu, Teisėjų etikos ir drausmės komisija

nusprendžia:

Atsisakyti iškelti drausmės bylas Kauno apygardos teismo teisėjams R. B. ir R. P.
Sprendimas neskundžiamas.

Komisijos nariai:

Algis Norkūnas

Diana Butrimienė

Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė

Veslava Ruskan

Teodora Staugaitienė

Linas Žukauskas